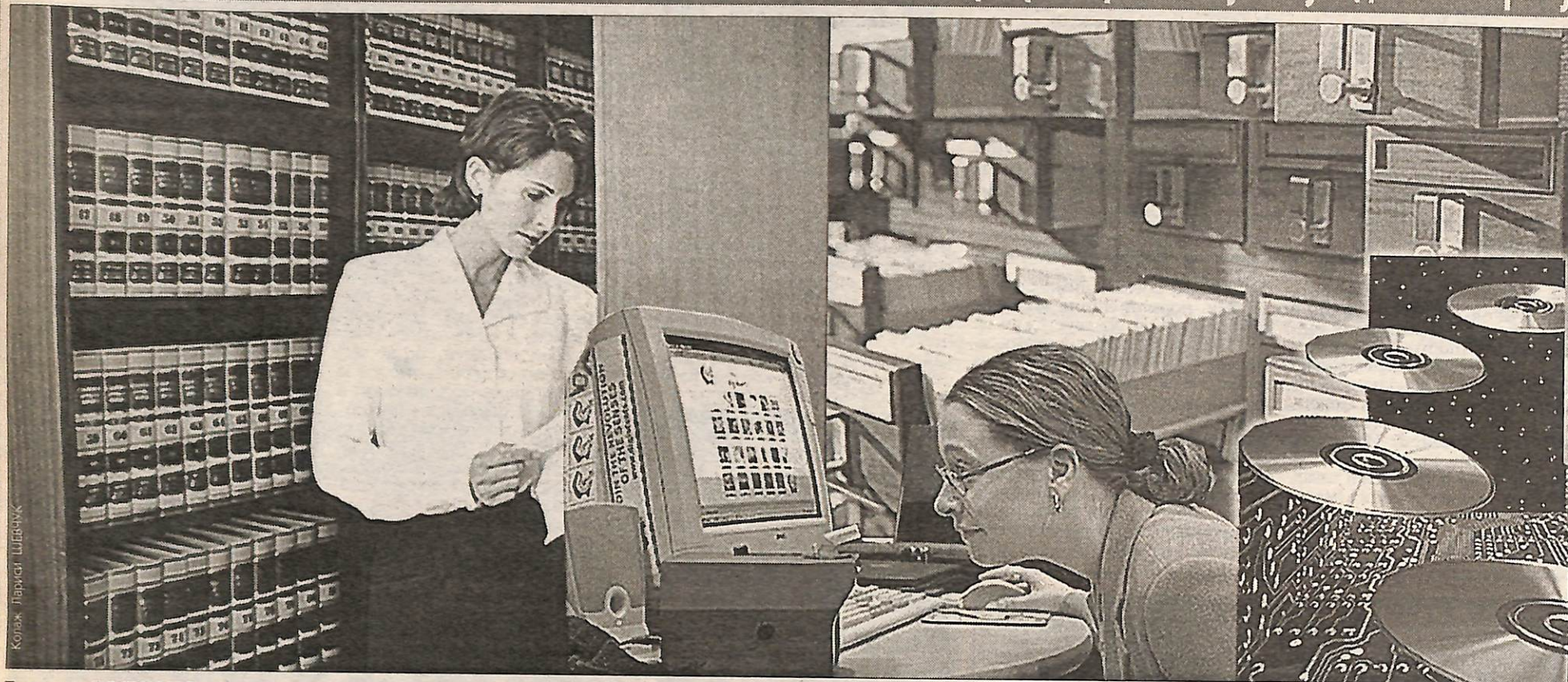

Бібліотечна еволюція

здійснюватиметься в столиці завдяки прийнятій Київською радою програмі розвитку галузі до 2006 року

Божена ДОБЖАНСЬКА
"Хрещатик"

актуально

Як театр розпочинається з вішалки, так культура розпочинається з книги. Бо вона в усі часи була для народу найдоступнішою, ніж, скажімо, квиток на виставу чи кіносеанс. І наймасовішою, адже "репертуар" бібліотеки ніколи не залежав від моди на певний жанр чи автора. За нинішніх часів, коли все так дорого (а духовна їжа і поготів) і коли з великих та маленьких екранів, сцен і естрадних підмостків нас атакують західні стереотипи, друковане слово — чи не єдина розрада, яку ми можемо обирати на власний розсуд. Було б де... На жаль, нині в Україні й у Києві таких державних закладів не вистачає. Тільки за останнє

десятиліття їхня кількість у країні зменшилася на 4,9 тисячі. Тобто щороку "зникало" майже п'ятсот читалень. Щоб урятувати галузь, було затверджено державну програму поповнення бібліотечних фондів на 2003–2005 роки. На столичному рівні ухвалили комплексну програму розвитку культури і мистецтва до 2005 року, де цілий розділ присвятили такій важливій справі. Нині ж цей пункт виріс до розмірів самостійного документа. Його, з урахуванням найменших, проте вельми значущих нюансів і, ясна річ, світового досвіду розробили фахівці Головного столичного управління культури і мистецтва, науковці та самі бібліотекарі.

будівлі можна порохувати на пальцях, та й ті потребують капітального ремонту. Загалом же латати дахи, вирівнювати стіни й ремонтувати стелі підлоги потрібно в 64 закладах столиці. Бібліотеки ж Дружби народів на Подолі та імені Кудряшова на Солом'янці перебувають в аварійному стані. Загалом же, на реабілітацію читалень у 2004 році планується виділити 3 мільйони 787 тисяч гривень (зокрема з міського бюджету — 350 тисяч), в 2005-му — 2 мільйони 745 тисяч (зі столичної казни — 550 тисяч), а в 2006-му — 2 мільйони 820 тисяч (650 тисяч зі скарбниці Києва). Решту коштів із вказаних вище сум залучатимуть з районних бюджетів. Гадаєте, це не вельми вражаюча цифра? Для порівняння — у 2002 році на ремонт витратили всього 538,5 тисяч гривень. Тож при збільшенні асигнувань у чотири-шість разів і справді можна сподіватися на гарні результати. Тим більше, якщо до цього додати новобудовані приміщення, що плануються звести для публічної бібліотеки імені Лесі Українки.

Поруч із комп'ютерами й ксероксами стоятимуть електронні стражі, які реагуватимуть на штрих-код кожного видання

Нині чи не в кожній бібліотеці є комп'ютер, а отже, й електронна база даних на відповідних носіях — дискетах, CD-ромах тощо. Приміром, у 2002 році до такого каталогу бібліотеки імені Лесі Українки звернулися 8642 користувачі. Всього ж торік фахівці надали завдяки цій системі 77 тисяч бібліографічних довідок. Другий етап еволюції — поява власної Web-сторінки кожної читальні й створення Інтернет-центрів, які поки є лише в чотирьох столичних закладах. Отож ухвалена Київською радою програма передбачає, що в 2005 році в столичних закладах буде 373 комп'ютери, 112 ксероксів, 56 сканерів і навіть 133 телевізори, 91 відеомініфопон, 81 музичний центр. А для того, щоб зберегти фонди від розкрадання, запровадять електронну систему захисту. Тобто на кожну книжку нанесуть штрих-код, і коли її хтось захоче винести, задзвонить сканер. Ну майже як у супермаркеті! Щоправда, грошей на таке нововведення піде чимало.

Загалом же на всі заходи зі столичного та районних бюджетів, з фондів підприємств і благодійних організацій планується виділити: в 2003-му — 17,5 мільйона гривень, у 2004-му — 23 мільйони, в 2005-му — 36 мільйонів, а в 2006-му — 42 мільйони. Що ж, за такого фінансування у Києві є перспектива стати не лише найзеленішим, а й найбільш читальним містом планети... ●

За п'ять років фонди зросли у півтора рази, але нам ще далеко до норм ЮНЕСКО

Якби всі книжки, що є в столичних бібліотеках, зібрали на Хрещатику, то, певно, на асфальті ледве вистачило б для них місця. Нині цей справді золотий запас міста налічує 5 мільйонів 236,9 тисячі примірників. Причому 228,6 тисячі видань — то являють собою надходження. Адже, з одного боку, фонд старіє фізично й розшарпаний екземпляри потрібно списувати. Приміром, з 1997 року "на пенсію" відправили аж 397,7 тисячі томів і брошур. З іншого боку, потрібно робити моральне оновлення, тобто охочі оновлювати розмаїття авторів, тематик тощо. Для такої докомплектації з міської казни виділено 467,7 тисячі гривень. Особлива увага приділялася придбанням продукції вітчизняних видавництва, а частка україномовної книги становить 45,7 відсотка. Також на мільйон гривень передплачено періодичних видань. Проте ці, на перший погляд, вражаючі цифри, не відповідають іншим формальним потребам киян. За нормативами Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій при ЮНЕСКО, до бібліотек щорічно має надходити 10 назв газет і журналів та 250 нових книг на кожну тисячу жителів. У нас цей показник становить сорок відсотків від світової норми. Крім того, міжнародними стандартами обумовлено, що фонд повинен

оновлюватися кожне десятиліття відсотків на п'ятдесят. Але цей процес має відбуватися не хаотично, а з урахуванням читачького попиту. Приміром, у Києві його в 2002-му вивчали на базі районних закладів Оболоні, Подолу та Печерська. З'ясувалося, що двадцять відсотків користувачів не знайшли потрібної літератури через малу кількість примірників і десять — через повну її відсутність. Цей моніторинг також показав, що не вистачає видань із сучасної політики, економіки, туризму й українознавства.

На 561 тисячу книголюбів припадає усього 139 читалень, але й там місць для всіх не вистачає

Школярі, студенти, науковці, пенсіонери — основний контингент тих, кому конче потрібна специфічна інформація не з якоїсь заангажованої теле- чи радіо-програми або жовтої преси, а саме з першоджерела, себто з книги. Не знаю, хто і в який спосіб підраховував оті півмільйона читачів, але, гадаю, справжня їхня кількість принаймні вдвічі більша. Адже Київ — місто транзитне. Хтось мешкає тут усе життя, не. Хтось тільки вчиться чи приїжджає у відрядження, на канікули, в гості. Але ж їм теж частенько потрібні такі послуги. Тож чи коштує всім киянам 139 бібліотек, де є лише 4705 так званих посадочних місць? Ясна річ, ні. Миська програма розвитку галузі

передбачає, що до 2006 року в столиці буде 148 "храмів знань", а в них — аж 5813 стільців. Проаналізувавши чисельність населення в окремих районах міста, площі самих читалень та кількість робочих місць для користувачів, фахівці галузі зробили вельми неутішні висновки: в нашому мегаполісі не просто бракує цих закладів, а ще й існує чималий розрив між районними щодо кількості охоплених цим благом цивілізацій. Скажімо, книголюби становлять 30,6 відсотка від загальної кількості жителів Печерська, в Деснянському районі ця цифра не перевищує 9,8 відсотка і 8,8 відсотка — в Святошині. Така ж ситуація в Дарницькому, в Голосіївському районі, а також на масивах Осокорки, Позняки, Теремки, Ново-Біличі. Отож роботи і спеціалістам, і чиновникам вистачить не лише на три роки.

64 заклади потребують капітального ремонту, а два — негайного порятунку

Ще за більшовицьких часів у храмах полюбили влаштовувати зернохранилища. У нинішні часи дивна "мода" перекинулася на кінотеатри, які бізнесмени чомусь трансформують у нічні клуби. Не хвилюйтеся, бібліотекам у даному разі нічого не загрожує, адже вони і так десятиріччями знаходяться в непристосованих приміщеннях. Спеціалізовані ж